

NOMIKO BHMA

ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ 68 – ΤΕΥΧΟΣ 3
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ

- 473 Χρηστά πήθη και καλή πίστη. Απόπειρα συσχετισμού (Γ. Δ. Καλλιμόπουλος)
482 Η αντισυνταγματικότητα της καταργήσεως των πταισμάτων δυνάμει του ν. 4619/ 2019 και ουναφή ζητήματα (Ν. Κ. Παπαδόπουλος)
492 Η παραπομπή του κατηγορουμένου για κακούργημα υπό το νέο ΚΠΔ (Ν. Αποστολίδης)

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 512 ΕφΛ 31/2018 } Αναγωγή ζημιώσαντος κατά εποπτευόντων ανήλικο ζημιωθέντα – Το άρθρο 923 ΑΚ
516 ΕφΛ 230/2018 } ως νόμιμη Βάση ευθύνης λόγω παραμελήσεως εποπτείας (Χ. Κατσογιάννου)
523 ΜΠρΘ 7763/2019 Η «τύχη» των κινητών πραγμάτων του συζυγικού οίκου μετά το διαζύγιο (Σ. Ελ. Ιωακειμίδης)
547 ΕιρΕδ 21/2020 Διαδοχική άσκηση σγωγής και ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής και πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας (Α. Β. Σκόντζος)
572 ΑΠ 312/2018 Ζητήματα απάτης (Π.-Π. Ν. Παναγόπουλος)
585 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠ (Σ. Ο. Χούρσογλου)
589 ΣτΕ 1689/2019 Περί της εννοίας της κατοικίας και της διακρίσεώς της από τη διαμονή (Σ. Ελ. Ιωακειμίδης)
605 ΟΛΣΤΕ 209/2020 Νομιμοποίηση δικηγόρου από νομικό πρόσωπο. Αρκεί το ειδικό πληρεξούσιο (Κ. Π. Σαμαρτζής)
610 ΔΙΟΙΚΠΡΑ8 2203/2020 Αστική ευθύνη του Δημοσίου για παράλειψη έκδοσης κανονιστικής πράξης (Κ. Γ. Τσιροβασίλη)
622 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΕ (Κ. Π. Σαμαρτζής)
649 ΕΔΔΑ της 13.2.2020 Ν.Δ. και Ν.Τ. κατά Ισπανίας. Άρση αντινομίας επίκλησης διεθνούς προστασίας προσφύγων από παρανόμως και βιαίως εισβάλλοντες (Μ. Βέργου)
657 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕΔΔΑ 2019 (Β' ΜΕΡΟΣ – ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ) (Β. Χειρδάρης)
682 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΔΕΕ (Γ. Ν. Τζίφα)

ΘΕΜΑΤΑ

- 687 Εκμίσθωση ακινήτων κοινωφελούς περιουσίας διαρκούσης της εκκαθάρισης (Χ. Δ. Νικολαΐδης)
691 Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμών ως [νέο] μέσο διασυνοριακής είσπραξης απαιτήσεων (Σ. Τσαχιρίδης)

Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμών ως (νέο) μέσο διασυνοριακής είσπραξης απαιτήσεων

Σωκράτη Τσαχιρίδη

Δικηγόρου, ΜΔ Παντείου Πανεπιστημίου,

Υποτρόφου Νομικής Βιβλιοθήκης

A. Προλεγόμενα

Με τη διάταξη του άρθρ. 738^Α ΚΠολΔ, η οποία προστέθηκε δυνάμει του άρθρ. 42 του ν. 4509/2017¹, εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη² ο θεσμός της ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμών, στο πλαίσιο συμμόρφωσης της ελληνικής νομοθεσίας με τον Κανονισμό (ΕΕ) υπ' αριθ. 655/2014 της 15^{ης} Μαΐου του 2014 περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυνοριακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις³, που τέθηκε σε ισχύ στις 18.01.2017⁴. Πρόκειται για ένα νέο εργαλείο, πανευρωπαϊκής εμβέλειας⁵, που διευκολύνει την επιδιώξη χρηματικών απαιτήσεων σε υποθέσεις που υφίσταται περιουσία του οφειλέτη σε άλλα κράτη μέλη⁶, με δέσμευ-

ση αυτής (της περιουσίας) μέχρι του ποσού που ορίζει η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμών⁷ και κατ' αυτόν τον τρόπο αποτροπή της πιθανότητας να τεθεί σε κίνδυνο η επακόλουθη εκτέλεση της απαίτησης του δανειστή, μέσω της μεταφοράς ή ανάληψης αυτών των καταθέσεων εκ μέρους του οφειλέτη. Ο Κανονισμός κινείται στο γενικότερο πνεύμα της θεοπιζόμενης κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια ευρωπαϊκής νομοθεσίας⁸, που αποσκοπεί στην προαγωγή της δυνατότητας

τος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος της έδρας του Δικαστηρίου στο οποίο κατατέθηκε η σχετική αίτηση. Παράδειγμα: Δανειστής είναι εργαζόμενος, ο οποίος παρείχε την εργασία του σε υποκατάστημα του οφειλέτη-εργοδότη στην Ελλάδα, αλλά η κύρια έδρα του (οφειλέτη - δανειστή) είναι στην Γαλλία, στην οποία πιθανολογείται ότι διατηρούνται καταθέσεις σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Υπάρχει δυνατότητα να επιδιώξει ο δανειστής - με την κατάθεση σχετικής αίτησης στην Ελλάδα - την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης των υφιστάμενων στη Γαλλία καταθέσεων σε τραπεζικούς λογαριασμούς του οφειλέτη.

7. Τζουνάκον, Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού (ΕΔΔΛ) ως ενωσιακό ασφαλιστικό μέτρο κατά τον Κανονισμό (ΕΕ) 655/2014, εισήγηση στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών 2018, 2.

8. Έτσι ίδιας ο Κανονισμός (ΕΚ) υπ' αριθ. 805/2004 της 21^{ης} Απριλίου 2004 για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις. Αναλυτικά σε Μπώλο, Ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστός Τίτλος - Η διασυνοριακή εκτέλεση βάσει συμβολαιογραφικού εγγράφου, Δ 2006. 544 επ. Ο Κανονισμός (ΕΚ) υπ' αριθ. 1896/2006 της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής. Αναλυτικά σε Ποδηματά, Ευρωπαϊκή Διαταγή Πληρωμής, 2011. Ο Κανονισμός (ΕΕ) υπ' αριθ. 1215/2012 της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2012 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Αναλυτικά σε Παμπούκη, Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση & εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές διαφορές: Ο νέος αναθεωρημένος Κανονισμός 1215/2012 Βρυξέλλες (Ibis), 2014.

1. ΦΕΚ Α' 201/22.12.2017.

2. Μέλη της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής με αντικείμενο την επεξεργασία και την κατάρτιση σχεδίου νόμου για την εφαρμογή του παραπάνω Κανονισμού στην ελληνική νομοθεσία ήταν οι εξαίρετοι νομικοί: Σπυρίδων Τσαντίνης, Αναπληρωτής Καθηγητής Νομικής Σχολής ΔΠΘ, ως Πρόεδρος, Απόστολος Καραγκούνιδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Νομικής Σχολής ΔΠΘ, με αναπληρωτή τον Δημήτριο Αυγητίδη, Καθηγητή Νομικής Σχολής ΔΠΘ, Γεώργιος Αλμπούρας, Εφέτης, Αλκιβιάδης Φερεσίδης, Πρόεδρος Πρωτοδικών, Χριστόφορος Λινός, Πρόεδρος Πρωτοδικών, Κωνσταντίνος Αλεπάκος, Δικηγόρος και Αγγελική Μητσούλιδην, Σύμβουλος Διοίκησης Τράπεζας της Ελλάδος, ως μέλη.

3. Σε αυτή τη μελέτη οιαδήποτε αναφορά γίνεται σε Κανονισμό, αναφέρεται στον Κανονισμό (ΕΕ) υπ' αριθ. 655/2014, εκτός αν ορίζεται ρητώς διαφορετικά.

4. Άρθρ. 54 του Κανονισμού.

5. Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμών τυγχάνει εφαρμογής σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εξαίρεση τη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Προσίμιο Κανονισμού, αιτιολογικές σκέψεις 48, 50 και 51.

6. Για να ενεργοποιηθεί ο Κανονισμός, οι τραπεζικοί λογαριασμοί του οφειλέτη πρέπει να τηρούνται σε κρά-

διασυνοριακής ικανοποίησης απαιτήσεων επί υποθέσεων αστικού και εμπορικού χαρακτήρα⁹, στο πλαίσιο ενός κοινού ευρωπαϊκού δικονομικού πλαισίου.

B. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ναι μεν προς το παρόν ο εν λόγω μηχανισμός, πρώτον δεν έχει τύχει ευρείας εφαρμογής στην συνήθη δικαστηριακή πρακτική¹⁰ και δεύτερον ανακύπτουν προβλήματα κατά την λειτουργία του¹¹, πλην όμως δεδομένης της ελεύθερης εγκατάστασης επιχειρήσεων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον Ευριπό Ευρωπαϊκό Χώρο, είναι θέμα χρόνου η μετεξέλιξή του σε ένα νέο, εξαιρετικά χρήσιμο ένδικο βοήθημα προσωρινής δικαστικής προστασίας, καθότι πρόκειται για ένα είδος ασφαλιστικού μέτρου, όπως συνάγεται από την συστηματική εισαγωγή του εργαλείου αυτού στο (νέο) κεφάλαιο Θ' του πέμπτου βιβλίου του ΚΠολΔ για τα ασφαλιστικά μέτρα. Ειδικότερα, ο λόγος ένταξης του εν λόγω θεσμού στις διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων του ΚΠολΔ - και όχι στο κεφάλαιο Δ' του βιβλίου των ειδικών διαδικασιών του ΚΠολΔ - είναι το γεγονός ότι, η συγκεκριμένη διαδικασία προκρίνεται στον Κανονισμό ως ασφαλιστικό μέτρο και δη ως ειδικότερος τρόπος συντηρητικής κατάσχεσης απαίτησης εις χείρας τρίτου¹², ενώ οι διαταγές που προβλέπονται στο βιβλίο των ειδικών διαδικασιών του

9. Κωνσταντινίδης, Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού (ΕΔΔΛ) ως ενωσιακό ασφαλιστικό μέτρο κατά τον Καν. (ΕΕ) 655/2014, Αρμ 2015. 1804.

10. Από την νομολογιακή αναζήτηση που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια συγγραφής της παρούσας, διαπιστώθηκε ότι είναι περιορισμένες οι δημοσιευμένες στο νομικό τύπο δικαστικές αποφάσεις που έχουν ασχοληθεί με το προκειμένο θέμα.

11. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην χορήγηση πληροφοριών από τις χώρες εκτέλεσης, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τη φύση και το σκοπό του μέτρου. Ένα άλλο ζήτημα που γεννάται είναι πως θα αντιμετωπιστεί η περίπτωση κατά την οποία επί κοινού λογαριασμού οφειλέτη επιβληθεί διαταγή δέσμευσης λογαριασμού και εν συνεχεία κατάσχεση από ιδιώτη ή το Ελληνικό Δημόσιο. Αναλυτικά σε Δούβλη, Η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού και η εφαρμογή της σε σχέση με την ελληνική τραπεζική νομοθεσία, ΔΕΕ 2018. 570 επ.

12. ΑιΤΕ του άρθρ. 42 του ν. 4509/2017.

ΚΠολΔ είναι εκτελεστοί τίτλοι, κατ' άρθρ. 904 ΚΠολΔ, που παρέχουν οριστική και όχι προσωρινή δικαστική προστασία. Έτοι, ναι μεν ορθώς εισήχθη ο εν λόγω θεσμός στις διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων, πλην όμως από την κατωτέρω περιγραφόμενη διαδικασία (για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμών) προκύπτει μετ' επιτάσεως ότι, υπάρχουν σαφείς νομοτεχνικές ομοιότητες αυτής με την διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής και διαταγής απόδοσης μισθίου¹³, όπως είναι ιδίως το στοιχείο του αιφνιδιασμού, η αμιγώς μονομερής (ex parte) διαδικασία έκδοσης, χωρίς κλήση και ακρόαση του οφειλέτη, καθώς σε πρώτη φάση, το δικαίωμα ακρόασης του οφειλέτη θυσιάζεται στο βωμό της ταχύτητας και της διασυνοριακής αποτελεσματικότητας του μέτρου¹⁴.

Γ. Προϋποθέσεις και διαδικασία έκδοσης

Βάσει του άρθρ. 5 του Κανονισμού, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού, είτε πριν την απόκτηση εκτελεστού τίτλου, κατ' άρθρ. 904 ΚΠολΔ, είτε μετά την απόκτηση αυτού. Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να γίνει δεκτή η αίτηση είναι πρώτο και βασικότερο, σύμφωνα με το άρθρ. 7 του Κανονισμού, η απόδειξη επείγουσας ανάγκης, λόγω πραγματικού - έκδηλου¹⁵ κινδύνου, ο οποίος αν επέλθει, θα κατασήσει ανέφικτη ή σημαντικά δυσκολότερη την εκτέλεση της απαίτησης του δανειστή. Τέτοια περιστατικά είναι ιδίως η σημαντική μείωση της περιουσίας του οφειλέτη, δια αναλήψεως χρηματικών ποσών από τους λογαριασμούς του, η χαριστική διάθεση ακινήτων περιουσιακών στοιχείων¹⁶. Πάντως, η απλή μη πληρωμή εκ μέρους του οφειλέτη και η ύπαρξη οφειλών και σε τρίτα πρόσωπα δεν αποτελούν από μόνα τους περιστατικά επείγουσας ανάγκης, παρά μόνο ενδεικτικά στοιχεία, τα οποία σε συνδυασμό με τη συνολική συμπεριφορά του οφειλέτη, αξιολογούνται από το Δικαστήριο κατά το

13. ΑιΤΕ του άρθρ. 42 του ν. 4509/2017.

14. Πίψω σε Ενωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου 2017, 300.

15. eurokerdos.com/wpcontent/uploads/ebooks/2016/09/files/assets/common/downloads/page0040.pdf

16. Πχ. δωρεά ή γονική παροχή.

σχηματισμό της δικανικής του κρίσης.

Αν ο δανειστής δεν διαθέτει εκτελεστό τίτλο, σύμφωνα με το άρθρ. 7 § 2 του Κανονισμού, θα πρέπει να περιγράψει στην αίτησή του όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της (κύριας) υποθέσεως, κατ' άρθρ. 8 περ. η, στοιχ. ii του Κανονισμού, και να προσκομίσει επαρκείς αποδείξεις, που θα οδηγήσουν το Δικαστήριο να αποφανθεί πως η εν λόγω απαίτηση πιθανολογείται ότι θα κριθεί βάσιμη στο πλαίσιο της κύριας αγωγής. Σημειώνεται ότι αν η ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού έχει εκδοθεί πριν την άσκηση της κύριας αγωγής, σύμφωνα με το άρθρ. 738^A § 4 ΚΠολΔ και το άρθρ. 10 του Κανονισμού, ο δανειστής έχει προθεσμία τριάντα ημερών για την άσκηση της κύριας αγωγής, άλλως επέρχεται ανάκληση της διαταγής. Αντιθέτως, αν ο δανειστής έχει στη διάθεσή του εκτελεστό τίτλο κατ' άρθρ. 904 ΚΠολΔ, καλείται να αποδείξει κυρίως ότι η απαίτησή του δεν έχει ικανοποιηθεί από τον οφειλέτη (πχ. για το λόγο ότι η αναγκαστική εκτέλεση απέβη άκαρπη) και να αναφέρει τους λόγους απαλλαγής του από τυχόν εγγυοδοσία (πχ. επί αποφάσεως που εκδόθηκε σε εργατική διαφορά προκρίνεται η απαλλαγή από εγγυοδοσία, δεδομένου ότι σε αυτές τις υποθέσεις υφίσταται και απαλλαγή υποχρέωσης καταβολής δικαστικού ενσήμου μέχρι το ποσό των 20.000,00 ευρώ). Σημειώνεται ότι, όπως όλα τα ασφαλιστικά μέτρα (άρθρ. 690 § 1 ΚΠολΔ), έτσι και η έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού βασίζεται στην πιθανολόγηση¹⁷, αν και υποστηρίζεται από μέρος της θεωρίας ότι απαιτείται αιχνημένου επιπέδου δικανική πεποίθηση¹⁸.

Η διαδικασία για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού είναι έγγραφη και γίνεται με συμπλήρωση και κατάθεση του προκαθορισμένου εντύπου που τιτλοφορείται ως παράρτημα I¹⁹ στον Κανονισμό, με ταυτόχρονη υποβολή

των αποδείξεων. Αρμόδιο κατά τόπον Δικαστήριο είναι αυτό που έχει διεθνή δικαιοδοσία για την κύρια υπόθεση, ενώ η υλική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου καθορίζεται βάσει του άρθρ. 738^A § 1 ΚΠολΔ. Ναι μεν σύμφωνα με το άρθρ. 41 του Κανονισμού, η αίτηση δεν είναι υποχρεωτικό²⁰ να υπογράφεται από δικηγόρο, πλην όμως μετά τις αλλαγές που επέφερε ο ν. 4335/2015 στον ΚΠολΔ, με τον σημαντικό περιορισμό της αυτοπρόσωπης παράστασης των πολιτών στα πολιτικά Δικαστήρια, προκρίνεται για δικονομικούς και ουσιαστικούς λόγους η υποβολή της εν λόγω αιτήσεως από δικηγόρο, καθότι ο νομικός παραστάτης, παρέχει (και) τα εχέγγυα της ορθής συμπλήρωσης και της επαρκούς αιτιολόγησης, που θα οδηγήσουν στην ευδοκίμηση της αιτήσεως. Μάλιστα, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, εγείρονται λεπτά ζητήματα: α) ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου, β) ιδιωτικού διεθνούς δίκαιου²¹ και γ) αποδείξεως κατεπείγοντος, η πρόσληψη δικηγόρου αποτελεί μονόδρομο. Αν ο αιτών - δανειστής προσκομίσει στο Δικαστήριο όλα τα απαιτούμενα, βάσει των άρθρ. 7, 8 και 9 του Κανονισμού στοιχεία, τα οποία πληρούν το «πραγματικό» των επικαλούμενων κανόνων δικαίου και δεν εκκρεμούν άλλες αιτήσεις κατ' άρθρ. 16 του Κανονισμού, το Δικαστήριο εκδίδει την ευρωπαϊκή διαταγή δέσμευσης λογαριασμού, η οποία διαβιβάζεται στις αρμόδιες αρχές του κράτους εκτέλεσης και το επόμενο βήμα είναι η δέσμευση των λογαριασμών του καθ' ου - οφειλέτη, βάσει του άρθρ. 24 του Κανονισμού, ώστε να εξασφαλιστεί η αξιωση του δανειστή, μέχρι να ικανοποιηθεί με τα μέσα της αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι τράπεζες που διαθέτουν λογαριασμούς του οφειλέτη στο κράτος εκτέλεσης οφείλουν αρχικά να εκτελέσουν αμελλητή τη διαταγή, δεσμεύοντας το ποσό που ορίζεται σε αυτή και εν συνεχείᾳ να προβούν σε σχετική δήλωση, η οποία προσoomoiάζει στην δήλωση τρίτου του ΚΠολΔ και διαβιβάζεται στις αρμόδιες αρχές του κράτους εκτέλεσης και από εκεί στο Δικαστήριο που εξέδωσε την διαταγή, το οποίο ενημερώνει τον δανειστή και εν συνεχείᾳ τον οφειλέτη.

17. Γιαννόπουλος, Ο Κανονισμός 655/2014 περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυνοριακής εισprαξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Μια πρώτη απόπειρα ερμηνευτικής προσέγγισης υπό το πρίσμα της ελληνικής έννομης τάξης, ΕΠολΔ 2015. 665.

18. Κόντης, Επίκαιρα ζητήματα κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών κατά το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, 2018, 103.

19. <https://www.oenet.gr/media/k2/attachments/>

entypa_evropaikoZentalmaZdesmefsisZlogariasmou.pdf

20. ΜΠρΘ 10243/2019, με παρατηρήσεις Βαλμαντώνη, Ελλανη 2020. 206.

21. Γιαννόπουλος, ΕΠολΔ 2015. 675.

Δέον να σημειωθεί ότι, αν το Δικαστήριο διαπιστώσει πως απαιτούνται συμπληρώσεις ή διορθώσεις επί της αιτήσεως, βάσει του άρθρ. 17 του Κανονισμού καλεί προς τούτο τον αιτούντα, εντός ορισμένης προθεσμίας. Αν δεν συμπληρωθούν ή δεν διορθωθούν τα απαιτούμενα στοιχεία, η αίτηση απορρίπτεται. Επίσης, η αίτηση απορρίπτεται ως ουσιαστικά αβάσιμη, αν δεν πληρούνται οι ανωτέρω παρατιθέμενες προϋποθέσεις για την έκδοση της ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού. Δια της υπ' αριθ. 341/2019 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, ΝοΒ 2019, 1246 επ. απορρίφθηκε η αίτηση για έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού για το λόγο ότι, «.. δεν πιθανολογήθηκε ότι η απαίτηση που ο αιτών ισχυρίζεται ότι διαθέτει εναντίον της καθ' ης, θα κριθεί βάσιμη ..». Σημειώνεται ότι, η απορριπτική απόφαση πρέπει να έχει σύντομη αιτιολογία και δύναται να προοβληθεί με ένδικα μέσα, εντός προθεσμίας τριάντα ημερών, κατ' άρθρ. 21 του Κανονισμού. Όσον αφορά στις δικονομικές δυνατότητες του οφειλέτη, αναφέρεται επιγραμματικά ότι, μπορεί να καταθέσει ιδίως αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης της διαταγής για τους περιοριστικά αναφερόμενους στο άρθρ. 33 του Κανονισμού λόγους.

Δ. Αίτημα προσωρινής διαταγής και πρόσφατη νομολογία

Σύμφωνα με το άρθρ. 8 § 2 στοιχ. ε' του Κανονισμού, ο δανειστής δεν είναι υποχρεωμένος να σημειώσει στην αίτησή του τους αριθμούς των λογαριασμών τραπέζης του οφειλέτη. Τελεολογικά ορθότερο θα ήταν να μην υπάρχει σχετική υποχρέωση (και) για αναγραφή των τραπεζών²², δεδομένου ότι όλα τα ανωτέρω στοιχεία είναι σχεδόν απίθανο να τελούν σε γνώση του δανειστή. Σε αυτές τις περιπτώσεις δύναται να ενεργοποιηθεί η διάταξη του άρθρ. 14 § 1 εδ. α' του Κανονισμού, βάσει της οποίας ιδίως ο έχων εκτελεστό τίτλο δανειστής μπορεί να κινήσει τη διαδικασία συλλογής στοιχείων των λογαριασμών τραπέζης του οφειλέ-

τη. Τούτο επιτυγχάνεται με αίτημα προσωρινής διαταγής για λήψη πληροφοριών, το οποίο γίνεται δεκτό όταν ο δανειστής έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι ο οφειλέτης διατηρεί λογαριασμούς τραπέζης σε συγκεκριμένο κράτος μέλος και παράλληλα πληρούνται (και) οι προϋποθέσεις για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμών. Εφόσον γίνει δεκτό το εν λόγω αίτημα, η προσωρινή διαταγή διαβιβάζεται με επιμέλεια του Δικαστηρίου στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης (άρθρ. 4 § 13, 14 του Κανονισμού και άρθρ. 43 του ν. 4509/2017, σε συνδυασμό με το άρθρ. 62 του ν. 4170/2013). Ετοιμίας η υπ' αριθ. 4913/2019 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ΤΝΠ Ι-ΣΟΚΡΑΤΗΣ, δυνάμει της οποίας, δεδομένου ότι η αναγκαστική εκτέλεση στην Ελλάδα απέβη άκαρπη σε βάρος της οφειλέτριας εταιρίας, η οποία ιδρύθηκε και διατηρεί την κύρια έδρα της σε άλλο κράτος μέλος, πιθανολογήθηκε η αναγκαιότητα λήψης πληροφοριών για τον προσδιορισμό των λογαριασμών τραπέζης της οφειλέτριας εταιρίας στο κράτος ίδρυσης και διατήρησης της κύριας έδρας της, με αποτέλεσμα να γίνει δεκτό το αίτημα για συλλογή στοιχείων και να κληθούν οι αρμόδιες αρχές πληροφόρησης του κράτους εκτέλεσης να λάβουν τις απαιτούμενες πληροφορίες και να τις διαβιβάσουν στο ανωτέρω Δικαστήριο. Τουναντίον, δυνάμει της υπ' αριθ. 269/2018 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ορθώς απορρίφθηκε το αίτημα για λήψη στοιχείων, καθότι δεν αναφέρονταν - και φυσικά δεν αποδείχτηκαν - βάσιμες ενδείξεις που να καθιστούν πιθανή την ύπαρξη λογαριασμών τραπέζης της οφειλέτριας στο κράτος εκτέλεσης, καθότι δεν προέκυψε ότι αυτή: α) είχε κύρια ή δευτερεύουσα έδρα στο κράτος εκτέλεσης ή β) είχε αναπτύξει επιχειρηματική δραστηριότητα σε αυτό. Από τις παραπάνω παρατιθέμενες αποφάσεις προκύπτει με ασφάλεια ότι, βάσιμος λόγος που οδηγεί στην αποδοχή του αιτήματος λήψης στοιχείων πληροφόρησης είναι η ύπαρξη επαγγελματικής δραστηριότητας ή έδρας ή υποκαταστήματος του οφειλέτη στο κράτος εκτέλεσης. Πάντως, τα Δικαστήρια οφείλουν να είναι φειδωλά στην χορήγηση προσωρινής διαταγής για συγκέντρωση στοιχείων πληροφόρησης, μόνο στις περιπτώσεις που τούτο τεκμηριώνεται

22. Στο άρθρ. 8 § 2 στοιχ. δ' του Κανονισμού αναφέρεται ότι πρέπει να σημειώνονται οι επωνυμίες και οι διευθύνσεις των τραπεζών, που τηρούνται οι λογαριασμοί του οφειλέτη.

δεόντως²³, ώστε να μην κινητοποιούνται χρονοβόροι και δαπανηροί κρατικοί μηχανισμοί, άσκοπα και χωρίς βάσιμο λόγο, μόνο και μόνο λόγω (αναπόδεικτων) προφορικών ισχυρισμών ότι υπάρχουν τραπεζικοί λογαριασμοί του οφειλέτη σε άλλο κράτος μέλος. Έτσι, ίδιας δυνάμει της υπ' αριθ. 3796/2019 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, έγινε δεκτό το αίτημα για λήψη στοιχείων τραπεζικών λογαριασμών του οφειλέτη, γενομένου δεκτού του ισχυρισμού της αιτούσας ότι ο ίδιος ο οφειλέτης είχε ενημερώσει αυτή πως διατηρεί λογαριασμούς σε τράπεζες του αναφερόμενου στην αίτηση κράτους μέλους, ενώ θα έπρεπε να απορριφθεί το εν λόγω αίτημα, ως ουσιαστικά αβάσιμο, καθότι βασιζόταν σε προφορικές διαβεβαίωσεις, οι οποίες δεν αποδεικνύονταν από τα στοιχεία της δικογραφίας. Τέλος, δυνάμει της υπ' αριθ. 10354/2019 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, με παρατηρήσεις Κόντη, ΕΠοΔ 2020. 81 επ., κρίθηκε ότι η μη πληρωμή της επιδικασθείσας απαίτησης δε δύναται να οδηγήσει άνευ ετέρου στην έκδοση προσωρινής διαταγής λήψης στοιχείων, αλλά απαιτούνται πρόσθετα στοιχεία που δικαιολογούν την ενεργοποίηση του μηχανισμού της προσωρινής δικαστικής προστασίας, όπως η παράθεση (και απόδειξη) πρόσφατων ενεργειών του οφειλέτη που θα καταστήσουν αδύνατη (ή δυσχερότερη) την ικανοποίηση της απαίτησης του αιτούντος.

E. Αντί επιλόγου

Η προκείμενη πανευρωπαϊκή διαδικασία εξα-

23. www.eea.gr/arthra-eea/eyropaiki-diatagi-desmeysis-logariasmoy/.

σφάλισης χρηματικών απαιτήσεων, εφόσον ξεπεραστούν τα προβλήματα που έχουν ανακύψει κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής της και εξουκειώθουν με αυτή όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες (ιδίως δικηγόροι, δικαστές, γραμματείς και αρχές πληροφόρησης), δύναται να συνδράμει αποφασιστικά στη διευκόλυνση είσπραξης χρηματικών απαιτήσεων επί διασυνοριακών αστικών και εμπορικών υποθέσεων. Έτσι, μπορεί να ειπωθεί με ασφάλεια ότι η θέσπιση του Κανονισμού - και η υιοθέτησή του από την Ελληνική έννομη τάξη - ήταν μία επιταγή προς τη σωστή κατεύθυνση, δεδομένου ότι έχουν καταργηθεί πλέον τα οικονομικά σύνορα μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με πλήρη απελευθέρωση της αγοράς. Βάσει όλων των ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι, η αναγκαιότητα κατάρτισης του εν λόγω μηχανισμού είχε διαπιστωθεί ήδη προ πολλών ετών²⁴, είναι βέβαιο ότι αναμένεται με ιδιαίτερη προσμονή «να μπει πλέον το τρένο στις ράγες του και να αρχίσει το ταξίδι του». Ήδη πληθαίνουν οι δημοσιευμένες στο νομικό τύπο σχετικές δικαστικές αποφάσεις και αναπτύσσεται γόνιμος επιστημονικός διάλογος περί του πραγματευόμενου στην παρούσα θέματος.

24. Κλάμαρης, Ο Κανονισμός 655/2014 για την Ευρωπαϊκή Διαταγή Δεσμεύσεως Λογαριασμού και η εξελικτική του πορεία -με συγκριτική αναφορά, από την προηγηθείσα πρόταση της 25.07.2011- υπό το πρίσμα και την έποψη κάποιων γενικών χαρακτηριστικών τελολογικών και αξιολογικών σταθμίσεων των ρυθμίσεών του, ΕΠοΔ 2015. 123.

